

Kinesisk fodbold – en ny magtfaktor i det internationale fodboldlandskab

© **Anders Kornum Thomassen**
Sektion for Idræt, Aarhus Universitet

Publicerat på idrottsforum.org 2017-02-13

Professionel fodbold i Kina er et relativt nyt fænomen, og netop herfor er det næppe at betegne som en overraskelse, at Kina ikke for alvor har formået at etablere sig på den internationale fodboldscene. Selvom dette er tilfældet, har kinesisk fodboldklubber i de sidste transfervinduerne spenderet enorme summer på transfers. Og det er netop baggrunden for disse transfers samt de økonomiske og politiske kræfter bag denne utrolige udvikling i transfers og transferudgifter i kinesisk fodbold – kræfter der ser ud til at være markant anderledes end dem, der gør sig gældende i europæisk fodbold. Før der bliver taget fat på ovenstående økonomiske og politiske kræfter i kinesisk fodbold, gives der indledningsvist et indblik i de seneste årtiers udvikling i det kinesiske

fodboldsystem, herunder bl.a. faciliteter, ungdomsfodbold og kommercielle forhold, ligesom denne udvikling sammenlignes med tilstanden af og udviklingen i europæisk fodbold. Kina burde uden tvivl have potentiale til at blive en international fodboldstormagt, både befolkningsstørrelse og økonomi taget i betragtning, og netop herfor er den nylige evolution i kinesisk fodbold yderst interessant – specielt fordi udviklingen, som denne artikel forsøger at skildre, er af en karakter, fodboldverdenen aldrig har set magen til før.

ANDERS KORNUM THOMASSEN (f. 1993) er kandidatstuderende på idrætsuddannelsen på Sektion for Idræt, Århus Universitet.

Introduktion

Sommeren 2015 var som altid en travl tid for de europæiske fodboldklubber. Store som små klubber med hver deres position i fødekæden af de forestående transferlaviner, der, som følge af transfervinduets åbning, ville komme buldrende. Men for en gangs skyld var det ikke kun de europæiske storklubber, der løb med opmærksomheden. En ny spiller viste sig i form af Asiens soon-to-be-økonomiske fodboldstormagt: Kina. For første gang siden de mindre vellykkede transfers af Didier Drogba og Nicolas Anelka, den vel hidtil eneste gang, Kina og den Kinesiske Super League for alvor tog spalteplass i avisernes fodboldsektioner, så man Kina gøre netop dette¹. For den almindelige fodboldinteresserede kom transfers af relativt store og etablerede fodboldnavne, der dog ikke var i deres livs form, ud af det blå. Her kan bl.a. nævnes spillere som Paulinho, Demba Ba og Asamoah Gyan, der alle har gjort sig på den internationale fodboldscene. Sådanne sommertransfers skulle dog vise sig ikke at stå alene. Et halvt år senere under vintertransfervinduet skulle disse vise sig at være det rene ingenting, for her blev der for alvor åbnet op for tegnebogen fra de kinesiske klubbers side. Jackson Martinez fra Atletico Madrid, Ramires fra Chelsea og ikke mindst Alex Teixeira fra Shakhtar Donetsk blev sammen med en række andre store stjerner hentet til Kina. Spillere til flere hundrede mio. danske kr. Disse enorme transfers kom samtidig i kølvandet på offentlige kinesiske målsætninger om først at afholde et verdensmesterskab i 2030 og dernæst at etablere sig som en stormagt i fodboldverdenen senest i 2050². Læg dertil Kinas erklærede mål om at skabe en 460 mia. dollars-sportsindustri i 2020, og der er tale om noget nær en kinesisk sportsrevolution – eller i hvert fald fodboldrevolution³. Skal disse erklæringer tages alvorligt, må sommerens og i særdeleshed vinterens transfers til den Kinesiske Super League formodes blot at være starten på en ny fodboldvirkelighed – en virkelighed med en ny magtfaktor i form af kinesisk fodbold.

Selvom ovenstående transfers, ganske naturligt, i første omgang har fanget de europæiske fodboldøjne, er det nærliggende at kigge på, hvad der ellers sker i kinesisk fodbold. Med et landshold, der aktuelt ligger nummer 81 på FIFAs verdensrangliste, ser det dog ikke ud til,

1 www.time.com

2 www.bbc.com

3 www.europe.chinadaily.com.cn

at der har været meget at juble over for det kinesiske fodboldbagland i den seneste tid⁴. Det er altså tydeligt, at noget skal gøres, hvis Kina skal være en spiller på den internationale fodboldscene. Men ser fremtiden lysere ud? Det er svært at svare på, men hvis kinesisk fodbold står over for en make-over, som målsætningerne fra regeringens side samt den voldsomme transferaktivitet fra kinesiske klubber kunne antyde, er der håb. Spørgsmålet er så, om der, i skyggen af de store transfers, sker en udvikling i fodboldkina? Det er netop det, der i det følgende undersøges nærmere.

Kinesisk fodboldkultur og fodboldstruktur

Indledningsvist er det hensigtsmæssigt at få et indblik i, hvordan det kinesiske fodboldsystem er bygget op, og hvordan det adskiller sig fra det vestlige, vi kender. Et indblik i dette er et godt udgangspunkt for at forstå den udvikling og de økonomiske mekanismer og -muskler, der gør sig gældende i kinesisk fodbold.

Først og fremmest sættes der fokus på den kinesiske turneringsform og -struktur. Ved første øjekast ligner den Kinesiske Super League, eller Ping An Chinese Football Association Super League (CSL), som den bedste kinesiske fodboldrække kaldes, en hvilken som helst anden fodboldliga. Ligaen er bestående af 16 hold lokaliseret i den østlige, mest udviklede del af landet. Heraf rykker to ned og erstattes af to oprykkere, og med potentielt fire deltagere i den Asiatiske Champions League, AFC Champions League⁵, ligesom der er både en reserve- og en ungdomsturnering. Dertil kommer en række sponsorer, eksemplificeret ved navnesponsoratet af forsikringselskabet Ping An, der bedst kan betegnes som en obligatorisk del af moderne fodbold⁶. Men historien bag professionel fodbold i Kina og CSL er dog ganske speciel. Professionel fodbold er således en relativ ny del af den kinesiske sportsverden. Først i 1994 blev den første professionelle liga i Kina indført – en liga præget af matchfixing i hele dens levetid. Men CSL er i sit nuværende format endnu yngre, og har blot eksisteret i godt et årti, efter den i 2004 blev dannet ”oven på” den tidligere bedste kinesiske række, der samtidig blev relanceret som en

4 www.fifa.com

5 www.the-afc.com

6 1:www.chinadaily.com.cn

ny næstbedste række, Chinese League One eller Jia-League. En ny tilgang til sporten, nye krav til klubbernes økonomi, faciliteter og integritet var nødvendig efter år med store driftsproblemer, der havde kostet staten dyrt⁷. I tillæg til den dårlige drift så en række korrupsionssager dagens lys i tiden op til omstruktureringen, hvilket blot understregede nødvendigheden af en relancering af kinesisk professionel fodbold yderligere⁸. Om relanceringen har været en succes, vil blive berørt i senere afsnit. Men netop fordi fodbold i sin nuværende version er ny, og fordi fodbold i Kina historisk har stået i skyggen af andre sportsgrene, er der tale om en ny og mindre integreret fodboldkultur. En fodboldkultur der stadig er i udvikling, og som har mødt problemer i form af førnævnte udfordringer.

Der er dog mere til den kinesiske fodboldstruktur end ovenstående. Ligaen har nemlig regler omhandlende antallet af tilladte udlændinge i hver klub. Aktuelt er det maksimale antal udlændinge i hver trup fire, mens tre af disse må være på banen ad gangen. Derudover må hver klub have én asiatisk spiller i truppen, der frit kan benyttes. Regler som disse er typiske for de asiatiske men en sjældenhed i vestlige fodboldforbund. Idéen hermed er naturligvis god, og i Kinas tilfælde formentlig nødvendig, da der herved bliver plads til lokale spillere, hvilket bl.a. kommer landsholdet til gode. En tendens springer dog i øjnene, når der stilles skarpt på de udenlandske spillere. Det viser sig, at en klar majoritet heraf, de asiatiske undtaget, enten er fra Afrika, 22%, eller, for størstedelens vedkommende, Sydamerika, 56%. Dette lyder voldsomt, men det er måske ikke så underligt. Det viser sig nemlig også, at hele 75% af de udenlandske spillere er spillere med offensivt fokus i form af enten offensive midtbanespillere eller angribere⁹. At dette er tilfældet er ikke så overraskende, da det er på disse positioner, de kampafgørende aktioner sættes ind. Og offensivspillere med fart, flair og tempo, er Sydamerika og til dels også Afrika kendt for at udvikle. Dertil kommer det økonomiske aspekt, hvor sydamerikansk og afrikansk fodbold er langt fra europæiske tilstande, hvorfor de store lønninger i kinesisk fodbold i højere grad er attraktive for spillere i disse nationer. Alligevel er dette et område, hvor kinesisk fodbold skal være forsigtig, hvis fremtidsudsigterne for landsholdet skal forbedres. For et af de største problemer for det kinesiske lands-

7 Weinberg, Ben (2015)

8 Amara, Mahfoud et al. (2005)

9 2: www.transfermarkt.co.uk

hold er manglen på offensivspillere. Den store import af udenlandske spillere af offensiv karakter kan være med til at hæmme udviklingen af kinesiske spillere af denne type, hvilket er en udfordring, der skal løses, såfremt Kinas landshold i fremtiden skal få succes¹⁰.

Med til kinesisk fodbolds udfordringer hører også nogle samfundskulturelle udfordringer, der influerer på, hvordan fodboldkulturen ser ud¹¹. Kina adskiller sig som nation og ved dets styringsform markant fra det demokratiske grundlag, det vestlige samfund er bygget op omkring. Der er i modsætning hertil tale om et socialistisk et-parti-system, dog med kommunistiske træk, hvor Kinas Kommunistiske Parti er eneste politiske mulighed – og hvor partitoppen heri sidder tungt på magten¹². Dette har betydet, at der i den kinesiske kultur er en inkorporeret respekt for og accept af styret og for autoriteter i almindelighed. Det være sig i form af chefer, politiske ledere, trænere eller sågar ældre^{13,14}. Respekten for og tiltroen til autoriteter i Kina er blevet synliggjort i flere studier, der netop peger på Kinas politiske historie og traditioner, samt bl.a. Kinas utrolige økonomiske vækst og infrastrukturelle udvikling, som hovedfaktorerne bag denne¹⁵. Om end der her er tale om en lettere karikeret og unuanceret skildring af det kinesiske samfund, er der noget om snakken – i hvert fald sammenlignet med den vestlige kultur i Europa. Dette forhold til autoriteter betyder, at en tilbageholdenhed, der ofte medfører manglende initiativ, men også stor disciplin, ofte springer i øjnene. Dette gør sig specielt gældende i situationer, der omhandler personer af forskellige hierarkiske positioner. Eksempelvis på fodboldbanen, hvor trænerens ord er lov. Det samme gør sig gældende for klubbernes bestyrelse eller ejere. Respekteres dette ikke, får det konsekvenser – underordnet om det er i den professionelle topklub eller ved en ungdomstræning. Disciplin kan selvfølgelig sagtens være positivt, men der er grænser. I værste fald fjernes muligheden for et mere nuanceret blik på klubbens interne såvel som eksterne politikker og drift. Samtidig risikerer den kreativitet og det udforskende og udfordrende element ved fodboldspillerne, specielt i den offensive, ofte kampafgørende, del af spillet,

10 1: www.espnfc.com

11 Jinxia, D, Mangan, J.A. (2001)

12 www.faktalink.dk

13 www.konsulent-nyt.dk

14 Præstationsoptimering, eksamen

15 Liu, Huaxing et al. (2016)

at blive kvalt¹⁶. Og det er absolut et problem ifm. udviklingen af kinesiske fodboldspillere i almindelighed og offensivspillere i særdeleshed. Et af resultaterne heraf er altså, at de kinesiske hold i høj grad henter udenlandske spillere med offensive kvaliteter. Det lader således til, at Kina i denne sammenhæng endnu er et stykke fra vestlige og ikke mindst sydamerikanske forhold. På dette punkt møder kinesisk fodbold udfordringer med rod i selve kulturen, hvilket uomtvisteligt vanskeliggør og forsinker udviklingen heraf.

Men dette forhold til autoriter og den store disciplin, der hersker i kinesisk kultur og fodbold, er ikke det eneste eller mest markante punkt, hvor det kinesiske fodboldsystem adskiller sig fra det vestlige. Da Ebbe Sand var i Kina, nærmere bestemt Shanghai, i 2012, sprang specielt ét markant problem for kinesisk fodbold i øjnene: ungdomsfodbolden. Eftersom interessen for fodbold i Kina dengang var og stadig er meget ny, kunne meget tyde på, at en række trin i skabelsen af et konkurrencedygtigt fodboldsystem var forsøgt sprunget over. Om dette var en bevidst strategi af håb for, at store transfers og megen omtale ville fungere som en katalysator for udviklingen af andre dele af det kinesiske fodboldsystem, herunder ungdomsfodbolden, er svært at svare på. Men ungdomsfodbolden og arbejdet med den potentielle enorme talentmasse var et af de områder, der blev nedprioriteret – i hvert fald for nogle kinesiske klubber. I 2012 havde Shanghai Shenhua, en klub der i kinesisk sammenhæng er yderst populær og kan betegnes som en storklub, end ikke sit eget ungdomshold¹⁷. Dette totale fravalg af ungdomsfodbold skal dog siges ikke at være gældende for langt størstedelen af de kinesiske hold, der, som beskrevet indledningsvist i dette afsnit, havde en tilhørende ungdomsafdeling. Men at en af Kinas store klubber tog et så drastisk valg, er alligevel tankevækkende. At nogle af de største klubber i Kina for bare en håndfuld år siden på en sådan måde nedprioriterede ungdomsfodbold, er en diametral modsætning til den tilgang og det fokus, der i Europa er på talentudvikling. Det er velsagtens de færreste, hvis overhovedet nogen, af klubberne i de bedste europæiske fodboldligaer, der ikke har en talentsektor, der har til formål at skabe spillere til førsteholdet eller med salg for øje. I nogle tilfælde har klubberne endda til en vis grad indgået et samarbejde med hinanden såvel som det nationale fodboldforbund for at optimere talentarbejdet – noget der eksempel-

16 1: Rapport: www.dbu.dk

17 1: Rapport: www.dbu.dk

vis er tilfældet med stor succes i Tyskland¹⁸. At Kina på den anden side kan have en pointe i den måde, de hærder og styrker sine spillere på, er dog også væsentligt at få med. De såkaldte provinshold, hvorfra de store klubber ofte henter kinesiske talenter, konkurrerer for fyldte stadions og om store præmier¹⁹. Dette lægger et pres på talenterne, der sidenhen kan komme dem til gode. Alligevel er dette ikke nok, hvis de gennem hele ungdomstiden ikke bliver matchet eller trænet ordentligt.

Der er dog efterfølgende blevet sat markant fokus på ungdomsfodbolden fra kinesisk side. Siden Ebbe Sands tur til Kina i 2012 har en lang række kinesiske klubber satset massivt på talentudvikling og topmoderne fodboldskoler. En satsning, der skildres tydeligt i CSL-klubben Guangzhou Evergrandes investering på 134 mio. euro i en state-of-the-art fodboldskole, paradoksalt nok, i 2012²⁰. Der er altså her tale om en yderst spændende udvikling, der kort kan betegnes som utrolig voldsom, markant og gennemgribende, som i det følgende vil blive berørt.

Det kinesisk fodboldsystem – et system i udvikling

Kinesisk fodbold er, som det også blev antydnet i ovenstående, i en rivende udvikling. En udvikling, der er så markant, at det kan være svært at forstå for selv den mest hærdede fodboldfan. Men også en udvikling der er yderst kærkommen. For selvom der gennem tiden har været en relativ vedvarende import af talentfulde udenlandske fodboldspillere, har det kinesiske landshold skuffet gang på gang. Kun én gang er det lykkedes for Kina at kvalificere sig til en VM-slutrunde, slutrunden i Japan og Sydkorea i 2002, ligesom landsholdet aktuelt er placeret på den lidet flatterende 81. plads på FIFAs Verdensrangliste²¹.

Startskuddet til accelerationen af udviklingen i kinesisk fodbold er ikke til at overse. I 2012 overtog den fodboldinteresserede Xi Jinping posten som generalsekretær for det Kinesiske Kommunistparti, og han blev siden hen, i 2013, valgt som præsident. Og når præsidenten

18 2:Rapport: www.dbu.dk

19 www.politiken.dk

20 www.gzevergrandefc.com

21 www.fifa.com

har en interesse, forplanter det sig i store dele af det kinesiske samfund, virksomheder såvel som den almindelige befolkning. Kort efter Xi Jinpings indtræden fremlagde den kinesiske regering en utrolig ambitiøs plan. Kina skulle på fodboldverdenskortet, afholde et VM og siden etablere sig på den internationale fodboldscene. For at realisere dette blev CSLs liberalisering og kommercialisering, der siden ligaens etablering langsomt havde været undervejs, løftet til næste step. Selvom stat og fodbold formentlig altid vil være forbundet på den ene eller anden måde, er denne udvikling mod friere markeds kræfter noget, klubberne samt kræfterne, firmaerne og folkene bag disse sætter pris på²². Det, sammen med præsidentens offentlige erklæringer, betød, at en lang række initiativer blev igangsat. Først og fremmest blev en gennemgribende aktion mod den matchfixing, der historisk har præget kinesisk fodbold voldsomt, gennemført. En aktion, der betød, at hele 58 personer i det kinesiske fodboldsystem blev idømt bøder, karantæner og endda fængselsstraffe²³. Naturligvis er skandaler af denne størrelse ikke ønskværdige, men det viser alligevel, at der bliver gjort en indsats for at øge den kinesiske ligas integritet og troværdighed. En integritet og troværdighed, der så godt som altid har været mangelfuld, og som har været med til at skabe et dårligt omdømme for kinesisk fodbold – og i sidste ende et relativt dårligt forhold til den fodboldinteresserede befolkning²⁴. Og en forbedring på dette område vil helt sikkert smitte positivt af på ligaens omdømme og attraktivitet, hvilket bl.a. kan være en katalysator for en øget tilskuerinteresse²⁵.

Initiativerne strækker sig dog meget længere end til en oprydning i den korrupte del af den kinesiske fodboldverden. Der er således blevet sat voldsomt fokus på ungdomsfodbolden og talentudviklingen i Kina – hvilket Goungzhou Evergrandes tidligere nævnte investering i en talentskole er et tydeligt eksempel på. Og der er håb for Kina, for denne investering står langt fra alene. Fra Kinas side er arbejdet med etableringen af 20.000 fodboldbaner rundt i landet allerede i gang, og målet er, at disse skal stå klar allerede i 2017. Ydermere er ambitionen, at intet mindre end 50.000 fodboldskoler skal være opført inden for de næste 10 år – et utrolig ambitiøst projekt, da der aktuelt kun er ca. 5.000 fodboldskoler i Kina. Dertil er der yderligere planlagt

22 Liang, Yiyong(2014)

23 www.ibtimes.com

24 Gong, Bo et al. (2015)

25 Szymanski, Stefan (2016)

en gennemgående renovering af stadions rundt i hele landet²⁶. Der arbejdes altså utrolig hårdt på opførelsen af fodboldfaciliteter. Dette har også været en mangelvare, og selvom der arbejdes på højtryk, kan opførelsen af faciliteter ikke følge med befolkningens stigende interesse for fodbold. At stigningen er så markant må siges at være imponerende²⁷. Det er dog også tankevækkende, at mange skoler og lokalsamfund enten har nedprioriteret eller ikke har haft råd til at lave en fodboldbane. Dette skildrer tydeligt en ny og endnu ikke færdigudviklet fodboldkultur. Men netop den forøgede interesse, den kinesiske befolkning viser, sammen med den igangværende forbedring af fodboldinfrastrukturen, satser den kinesiske regering på, vil resultere i, at 50 mio. kinesere spiller fodbold i 2020 – et helt enormt tal sammenlignet med de 8,2 mio. og blot 356 tusinde registrerede fodboldspillere i hhv. England og Danmark²⁸⁺²⁹. Der er altså tale om en potentiel talentmasse, der, såfremt faciliteterne er tilgængelige, burde kunne føre Kina mod verdenstoppen af international fodbold i fremtiden. Og første skridt til dette er at introducere den enorme folkemængde, og specielt den yngre generation heraf, for fodbold i praktisk forstand. Noget regeringen er klar over, og som de allerede har taget hånd om: fodbold er således blevet en obligatorisk del af undervisningen i skolerne³⁰.

Indsatsen på ungdomsområdet i Kina kommer samtidig på et yderst kritisk tidspunkt, da der i Kina har været en markant nedgang i antallet af ungdomsspillere de sidste årtier³¹. At denne udvikling lader til at vende, er yderst positivt. Men såfremt Kina lykkes med at skabe flere ungdomsspillere og større interesse for fodbolden, er de dog ikke garanteret succes på den internationale scene. Til dette er den 'know-how' vedrørende dele af spillet, herunder den taktiske del, og træningsmetoder en for vigtig del af udformningen af talenter og løsningen af deres potentiale. En know-how og viden, der bl.a. opbygges gennem den fodboldkultur, der er mangelfuld i Kina. Men på dette område findes der, i hvert fald til en vis grad, en løsning: import. Kinesiske topklubber har således gennem tiden hentet udenlandske trænere i massevis i erkendelse af, at disse er i besiddelse af

26 1:www.dr.dk

27 www.cctv-america.com

28 www.thefa.com

29 www.dbu.dk

30 www.sport.tv2.dk

31 www.tipsbladet.dk

kompetencer, de kinesiske trænere ikke kan matche. Men forskellen er i mindst lige så høj grad gældende på ungdomsniveau som på eliteniveau. Og det tager den kinesiske regering og det kinesiske fodboldsystem nu konsekvensen af. Trænere og ungdomstrænere bliver i disse år hentet til Kina i håb om at øge udviklingsmulighederne for specielt de unge spillere, men også for at øge kvalifikationerne hos de kinesiske trænere. I nogle tilfælde er der endda tale om, at ansvaret for fodboldcentre, -skoler eller projekter af den ene eller anden art, bliver tildelt udlændinge. Et eksempel herpå er Tom Byer, en amerikansk ungdomstræner med erfaring fra bl.a. Japans ungdomssystem. Byer er blevet håndplukket til at træne og uddanne kinesiske fodboldspillere og trænere, ligesom han arbejder tæt sammen med det kinesiske uddannelsessystem. Dette arbejde skal resultere i udformningen af en lang række videoer af fodboldtræningsmetoder, der skal vises i skoler over hele Kina. Han pointerer netop, at det for den længerevarende udvikling og opnåelsen af de opsatte målsætninger er ungdommens udvikling, der er vigtigst – også vigtigere end et sjældent mirakel fra seniorlandsholdets side, som det var tilfældet ved VM-kvalifikationen i 2002:

One of the big indicators is not if China qualifies for the World Cup but is it qualifying regularly for the Under 17 Fifa World Cup? Are they qualifying for regional under-16 tournaments?³²

Rekrutteringen af enkeltpersoner er ikke den eneste måde, det kinesiske fodboldsystem forsøger at styrke dets kompetencer på træner- og lederområdet. Det er lykkedes Kina, med hjælp fra præsidenten selv, at få en aftale i stand med Storbritannien, der betyder, at Storbritannien vil stå for uddannelsen af hele 5.000 kinesiske fodboldtrænere³³. Der er herved tale om et transnationalt og endda transkontinentalt samarbejde. Og kan sådanne aftaler blive en integreret del af det kinesiske fodboldsystem, vil det uden tvivl påvirke fremtiden for kinesisk fodbold positivt.

Dette er nogle af de områder, hvor kinesisk fodbold er inde i en rivende udvikling. Men for den vestlige fodboldverden er opmærksomheden rettet mod Kina af en anden og mere iøjnefaldende grund: at CSL endte med at blive en af de største aktører i transfervindustrien

³² www.bbc.com

³³ www.dr.dk

i 2015/16-sæsonen. Et faktum og en udvikling den svenske manager i Shanghai SIPG, Sven Göran Eriksson også er klar over. For som han siger med reference til fodboldens udvikling og de seneste store transfers i Kina:

Three years ago it was not like this. The football was OK. But this season it's gone crazy, totally crazy.³⁴

At spillere som Alex Teixeira og Gervinho, stjerner på toppen af deres karrierer, pludselig er åbne for at tage til Kina, er en helt ny virkelighed, fodboldverdenen er nødt til at forholde sig til. Enorme lønninger til udenlandske spillere har været en realitet i flere år, specielt siden Goungzhou Evergrande hentede den argentinske fodboldspiller Dario Conca i Fluminense, Brasilien, i 2011. Et skifte der gjorde Conca til en af verdens absolut bedst betalte fodboldspillere³⁵. Det er dog først i de seneste år, de kinesiske klubbers aktivitet på transfermarkedet for alvor er eksploderet. Inden 2011 lå den kinesiske transferbalance således på et relativt stabilt niveau i nærheden af nul. Men den tid er forbi, hvilket bedst er eksemplificeret ved, at CSL for første gang i historien brugte flest penge af alle ligaer på transfers i det seneste transfervindue. Og udviklingen over de seneste år viser, at der ikke blot er tale om en engangsforestilling. I årene fra 2011 til 2016 er CSL-klubbernes samlede negative transferbalance steget fra 15,6 til 542,2 mio. euro – en stigning på hele 426,6 mio. euro, eller 1735%, over fem år³⁶. Sammenlignes dette med den økonomisk førende fodboldrække i Europa, den engelske Premier League, EPL, der oplevede en stigning i samme periode på 437,5 mio. euro, eller 142%, bliver det ikke mindre interessant³⁷. Den negative transferbalance i CSL udgjorde i denne sæson 38% af den negative transferbalance i EPL mod blot 5% i 2011 – endda selvom den kinesiske sæson i modsætning til EPL forløber med kalenderåret, hvorfor eventuelle sommertransfers skal tages med i sammenligningen. Så selvom CSL endnu ikke er på højde med EPL, er der tale om enorme tal. Tal der, på trods af at udviklingen siden 2013 har været mest markant, viser, at den kinesiske investering har været i gang i en håndfuld år. Netop herfor burde investeringerne

34 www.bbc.com

35 www.dailymail.co.uk

36 2:www.transfermarkt.co.uk

37 4:www.transfermarkt.co.uk

ikke komme som et chok, hvilket det danske islæt i kinesisk fodbold, Mads Davidsen, assisterende manager, kampanalytiker, rekrutteringschef og reserveholdstræner i Shanghai SIPG, er citeret for at sige på DR³⁸:

Før mig har det netop overståede transfervindue ikke været noget specielt... ser man tilbage på de seneste transfervinduer, ser man også en kraftig vækst i beløbene, som klubberne har brugt på spillere... det har egentlig bare fulgt den udvikling, der har været i gang³⁹.

Og udviklingen ser ikke ud til at stoppe lige foreløbigt.

Det er normalt ikke ønskeligt at transferbalancen viser store negative tal, men med store investeringer på området følger uomtvisteligt en række fordele – fordele den kinesiske liga allerede nyder godt af. Med tilførslen af store internationale fodboldnavne og dygtige spillere følger en opmærksomhed mod CSL og Kina, der tidligere har været fraværende. Noget der medfører langt bedre forhandlingsvilkår i kommerciel øjemed for såvel klubber som fodboldforbund. Dette er bl.a. kommet til udtryk ved, at CSL for nyligt har solgt tv-rettighederne for en femårig periode for et beløb på hele otte mia. kr. – en femdobling af den tidligere aftale⁴⁰. Samtidig betyder importen af dygtige udenlandske spillere, at ligaens niveau hæves markant. Og netop ligaens niveau spiller en stor rolle for spillere – men også for tilskuere. Niveau, vist ved markedsvurderingen af ligaens spillere, har således ikke overraskende vist sig at spille en stor rolle for tilskuerinteressen for den givne liga⁴¹. Og dette er et område, hvor CSL har kunnet mærke fremgang. Siden 2004 ved CSL's dannelse er tilskuergennemsnittet mere end fordoblet til over 22.000. En tilskuerstigning der ser ud til at fortsætte, og som aktuelt er den procentvis største i verden, hvilket giver klubberne nogle helt andre kommercielle muligheder⁴². De store transfers har altså vist sig at have en større indflydelse på CSL end blot spalteplass i de vestlige aviser, hvilket er yderst interessant.

Ovenstående viser uden tvivl, at udviklingen af det kinesiske fodboldsystem, den kinesiske fodboldinfrastruktur og -kultur for alvor er begyndt. Noget der må siges at være mere end tiltrængt efter årtier,

38 www.madsdavidson.com

39 2:www.dr.dk

40 1:www.dr.dk

41 Szymanski, Stefan (2016)

42 www.b.dk

hvor udvikling af fodboldsystemet ikke har stået mål med den økonomiske og samfundsmæssige udvikling af det kinesiske samfund som helhed. Alle ovenstående udviklingsområder bør fremhæves, da målene med disse netop er at gøre op med de problemer, der tidligere har været tæt på dræbe kinesisk fodbold, da lavpunktet inden omstruktureringen af de bedste kinesiske ligaer i 2004 blev nået. Om end krisen i kinesisk fodbold ser ud til vende, er målet endnu ikke nået – men der arbejdes hårdt for det. Men hvor kommer kapitalen og ressourcerne bag opbygningen af det, der bedst kan betegnes som en helt ny fodboldstruktur i Kina, og klubberne i den kinesiske liga fra? Og hvordan adskiller kapitaltilførslen og økonomien bag fodboldklubber i Kina sig fra samme i Europa?

Økonomiske og politiske interesser i fodboldkina

Netop dette er et rigtig interessant spørgsmål, da en investering i udvikling af den kinesiske fodboldkultur og -system er den første af sin slags i en sådan størrelsesorden, som det er tilfældet. Der bliver postet mio. og atter mio. i projektet, men grunden hertil og systemet, hvormed kapitaltilførslen foregår, er noget anderledes, end hvad der er normen i europæiske klubber. Den kinesiske regering bidrager med økonomi til skabelsen af en fodboldinfrastruktur i en størrelsesorden, det kan være svært for vestlige samfund at forholde sig til. Og den prioritering af fodboldsporten er ganske speciel for Kina. Men det er ikke blot den kinesiske regerings økonomiske bidrag til fodboldinfrastrukturen, der adskiller sig fra vestlige forhold. Folkene og incitamentet bag kapitaltilførslen i kinesisk klubfodbold adskiller sig således også fra normen i europæiske klubber. I Europa kommer den økonomi, der giver balance i regnskabet, typisk gennem præmie-, tv- og sponserpenge eller, for nogle klubbers vedkommende, fra enkelte eller flere fodboldinteresserede rigmænd. Eksempler herpå er den russiske rigmand Roman Abramovics overtagelse af Chelsea tilbage i 2003, og det arabiske konsortium Abu Dhabi United Groups overtagelse af Manchester City i 2008^{43,44}. Investeringer, der ikke blot har

43 1: www.theguardian.com

44 www.manchestereveningnews.co.uk

krævet signifikante summer ifm. overtagelserne, men som siden ligeledes ofte er en løbende milliardudgift for de nye fodboldklubejere⁴⁵. Dette er naturligvis nogle af de mest ekstreme tilfælde af rigmænds indtog i den europæiske fodboldverdenen, men ens for dem alle er, at de står alene med deres investeringer. Og at en eventuel profit må skabes ud fra præmie-, tv- og sponsorpenge.

I Kina er realiteten dog en anden. Bag de fleste hold er således enten rigmænd eller store virksomheder, der i nogle tilfælde endda er mere eller mindre ejede af de lokale regeringer⁴⁶. Disse aktører på den kinesiske fodboldscene er, siden eksplosionen i interessen for fodbold i Kina, gået ind i fodboldbranchen af, i sidste ende, kommercielle interesser. De store virksomheder bruger ikke milliarder af kroner på klubber såvel som spillere for at skabe et overskud i fodboldklubben alene. Dertil er omkostningerne, hovedsageligt i form af enorme transfersummer og lønninger til udenlandske spillere, simpelthen for store sammenlignet med indtægterne. Udgifter, der bedst skildres ved, at de større kinesiske klubber, på trods af det tidlige stadie kinesisk fodbold er på, har budgetter ”som et tophold i Bundesligaen”, som Mads Davidsen beskriver⁴⁷. Klubbernes bagmænd taber med andre ord umiddelbart penge. Men hvorfor investerer disse rigmænd og, i de fleste tilfælde, virksomheder så voldsomt i fodboldklubber, når det ser ud til at være en dårlig forretning? Svaret findes i politik. I Kina er sport og politik således ikke adskilt på samme måde, som vi kender det i vesten. At sport ikke bør influere på eller influeres af politik, er for mange europæere en selvfølgelighed. Naturligvis vil politik altid være en del af store sportsbegivenheder som OL og VM⁴⁸, men politik bør som udgangspunkt ikke være en faktor i nationale sportsmarkeder – og slet ikke, hvis dette skaber ulige konkurrencevilkår. Men sådan er det ikke i Kina. Her er sport og politik tæt forbundet, og en af grundene hertil er uden tvivl det socialistiske, lettere kommunistiske, styre – en styreform, der udspringer fra en klar kommunistisk styreform, i hvilken der historisk netop har været en udpræget blanding af sport og politik⁴⁹. De virksomheder, der lader til at bruge enorme summer på en, ved første øjekast, dårlig forretning, har en anden agenda. Håbet for disse virksomheder er, at de gennem investeringer i kine-

45 www.pleasure.borsen.dk

46 2: www.dr.dk

47 3: www.dr.dk

48 Storm, Rasmus & Jacobsen, Peter (2009)

49 Riordan, James (1991)

sisk fodbold, en sport regeringstoppen har valgt at satse på, kan skabe relationer til regeringen^{50,51}. Relationer, der gerne skulle udmunde i bedre handelsvilkår, -aftaler og i sidste ende i økonomisk gevinst. Det tydeligste eksempel på den politiske forbindelse til den kinesiske fodboldverden er velsagtens Shanghai SIPG – klubben hvor Mads Davidsen har hjemme. Økonomien bag klubben stammer således fra det enorme kinesiske shippingfirma Shanghai International Port Group, SIPG. Et firma, der mere eller mindre er på lokalregeringens hænder, og hvor politikens indblanding i fodboldens verden altså er tydelig for enhver⁵². Den store kapitaltilførsel er heller ikke her uden omtanke, hvilket Mads Davidsen også pointerer:

SIPG er gået ind og har lavet et datterselskab, der investerer i en fodboldklub, som så giver underskud, men giver endnu bedre vilkår for hovedselskabet, hvor de så mere end tjener pengene hjem igen.⁵³

Netop de bedre vilkår for de store virksomheder og lokalregeringerne stammer i sidste ende fra den kinesiske top, så skal disse opnås, er virksomhederne og lokalregeringerne nødt til at vise, at de støtter op om hovedregeringen. Kort fortalt er der altså tale om et samspil mellem fodboldklubber, virksomheder, lokalregeringer samt hovedregeringen, der alle kæmper for egne interesser, men som samtidig påvirker hinanden. Dette resulterer samtidig i, at kapitaltilførslen til kinesisk klubfodbold stammer fra alle de førnævnte aktører. Og et sådant samspil gør sig ikke gældende på tilnærmelsesvis samme måde i europæisk fodbold, hvor sport og politik som udgangspunkt holdes adskilt, om end der formentlig altid vil være politiske interesser i spil ifm. store sportsbegivenheder som VM, OL o.l.

Denne sammensmeltning af politik og fodbold er blot et af utallige eksempler på, hvordan sport og politik i Kina er forbundet. Noget der, som nævnt, uden tvivl til en vis grad skyldes den særprægede socialistiske styreform i Kina. Reformen har her åbnet markedskræfterne og muliggjort en kapitalisme i et vist omfang, men hvor partitoppen kan præge markedets udvikling i den retning, de finder hensigtsmæssig. Der er altså tale om en form for statskapitalisme. Dette betyder, at

50 3: www.dr.dk

51 www.sport.tv2.dk

52 www.telegraph.co.uk

53 2: www.dr.dk

den kinesiske regering har stor indflydelse på, hvis ikke fuld kontrol over, hvilke virksomheder, der skal vokse og præge markedet gennem bl.a. handelsvilkår og -aftaler⁵⁴. Og herfor giver det god mening, at kinesiske virksomheder investerer i områder, hvor regeringen har en interesse – eksempelvis fodbold. Kinesisk fodbold er, bl.a. som resultat heraf, langt fra styret på optimal vis⁵⁵. I de største fodboldnationer i Europa, herunder England, Tyskland, Spanien og Italien, hersker der derimod et overordnet demokratisk styre og en liberalisme med en relativt udpræget kapitalisme^{56,57}. Noget der, i højere grad end det er tilfældet i Kina, medfører friere markeds kræfter, også i sportsverdenen, og netop betyder, at sport og politik adskilles.

Ovenstående skildrer et indblik i forholdet mellem stat, erhvervsliv og kapitaltilførsel i kinesisk fodbold såvel som det idealistiske grundlag, der ligger til grund herfor. Men en anden markant katalysator for den enorme satsning på fodbold i Kina er uden tvivl den kinesiske regerings mål om en 460 mia. dollars-sportsindustri i 2020 – og en 773 mia. dollars-sportsindustri i 2025. En uhyggelig stigning fra sportsindustriens nuværende estimerede omfang på 62 mia. dollars⁵⁸. Naturligvis omhandler disse mål ikke udelukkende fodboldindustrien, men da fodbold må betragtes som en af de internationalt største, hvis ikke den største, enkeltstående sportsindustri, giver det god mening at satse hårdt på netop denne sportsgren. Og det lader til, at vejen til dette mål ikke er begrænset til nationale investeringer. I de senere år har kinesiske konsortiums og firmaer således markeret sig i den europæiske fodboldverden gennem en række hele og delvise opkøb af europæiske klubber. Det skal dog siges, at det indtil for ganske nyligt kun var lykkedes de kinesiske investorer at opnå aktiemajoritet og altså kontrol med mindre europæiske klubber som FC Sochaux-Montbéliard, SK Slavia Prag og RCD Espanyol⁵⁹. Men dette lod ikke til at være tilfredsstillende. Aktiepuljer i storklubberne Manchester City FC og C. Atletico Madrid er således blevet opkøbt af kinesiske investorer, ligesom en kinesisk overtagelse af West Bromwich Albion F.C. blev en realitet i sommeren 2016. Med overtagelse af sidstnævnte, og til dels købet af aktiepuljer i Manchester City FC, har den kinesiske

54 www.faktalink.dk

55 Idrættens analyseinstitut

56 1:www.denstoredanske.dk

57 2:www.denstoredanske.dk

58 2:www.chinadaily.com.cn

59 www.sportexecutive.dk

sportsindustri sikret sig potentiel adgang til den økonomisk største liga i fodboldverdenen – den Engelske Premier League. Et marked, hvor mulighederne er enorme, og hvor den kinesiske sportsindustri ville kunne høste frugterne af de enorme sponsorindtægter og specielt den nyligt indgåede tv-aftale, der på sine mere end fem mia. pund, eller ca. 50 mia. kr., per sæson uden sammenligning er den største i historien⁶⁰. At den kinesiske sportsindustri ser ud til at ekspandere til andre markeder end det nationale er ikke noget unikt, da rigmænd og konsortiums fra hele verden har gjort netop dette i årtier. Men at det kinesiske indtog mest af alt ser ud til at være igangsat af nye interesser, erklæringer og målsætninger fra politisk side omhandlende den kinesiske sportsindustri og kinesisk fodbold, er iøjnefaldende og yderst usædvanligt. Det ser altså ud til, at der er tale om en, hvis ikke organiseret, så i hvert fald målrettet satsning fra kinesisk side, der ikke er set magen til i europæisk fodbold. En satsning, der i lige så høj grad bundet i nationale interesser som isolerede personlige- eller kommercielle interesser i de enkelte fodboldklubber.

Økonomien i kinesisk fodbold er altså markant anderledes end i europæisk fodbold. Det særprægede kinesiske socialiststyre betyder, at en adskillelse af sport og politik er umulig, og at der er tale om to forenede størrelser. Dette har resulteret i en statskapitalisme – også på sports- og fodboldmarkedet – der betyder, at kinesiske virksomheder og konsortiums i disse år investerer markant i den kinesiske fodboldindustri. Herved skabes et samspil mellem staten og industrien, der resulterer i en enorm kapitaltilførsel til og vækst af kinesisk fodbold og den kinesiske sportsindustri. Og et sådant samspil mellem politik, industri og sport, der i sidste ende stammer fra partitoppen og præsidenten, er langt fra den europæiske separation af sport og politik, hvilket Mads Davidsen også pointerer:

I Danmark ville det ikke have nogen som helst betydning, hvis Lars Løkke Rasmussen var fodboldfan.⁶¹

Spørgsmålet er så, om denne udvikling er nok til, at Kina enten allerede er eller i fremtiden vil være at betegne som en fodboldstormagt? Et spørgsmål, der er svært at svare på, men det er klart, at kinesisk fodbold ikke længere kan ignoreres. Dertil er de kræfter, der gør sig

60 2:www.espnfc.com

61 1:www.dr.dk

gældende i kinesisk fodbold for store. Om udviklingen fortsætter ufortrødent er uvist, men den aktuelle udvikling i kinesisk fodbold er af imponerende karakter. Og at denne er hjulpet på vej af en økonomisk struktur, der betyder, at fodbolden i Kina er bakket op af et effektivt og stærkt økonomisk system, har uden tvivl bidraget positivt til udviklingen.

Konklusion

Ovenstående viser med al tydelighed, at kinesisk fodbold er en noget anderledes størrelse end europæisk fodbold, og at disse grænser til det usammenlignelige – i hvert fald indtil for ganske nylig. For kinesisk fodbold er, i professionel form, blot et par årtier gammelt, ligesom der for ikke mere end 12 år siden, i 2004, skete en relancering heraf. Grundet kinesisk fodbolds korte levetid er det måske heller ikke så underligt, at denne står over for nogle udfordringer, der ligger langt fra europæiske tilstande. Kinesisk fodbold og den bedste kinesiske liga, CSL, har således været meget igennem. Korruptionsskandaler, dårlig ledelse og et landshold, der aldrig for alvor har præsteret, har betydet, at fodboldsporten aldrig har været en sport, der er blevet satset på i Kina. Kinesisk fodbold har altså aldrig været i nærheden af europæisk standard, selvom CSL i dens opbygning ikke umiddelbart er meget anderledes end europæiske ligaer. Derudover har den socialistisk-kommunistiske politiske model, der hersker i Kina, såvel som en kultur med fokus på respekt og autoritet, ligeledes skabt udfordringer for fodbolden i Kina, der ikke har været aktuelle i europæisk fodbold.

Men det lader til, at fodboldens tid i skyggen af badminton, basketball osv. er ved at være forbi i Kina⁶². For andre vinde blæser i disse år over den kinesiske sportsverden. Efter Xi Jinpings overtagelse af magten i kommunistpartiet i 2012 og siden præsidentsædet i 2013, er interessen for og satsningen på fodbold eksploderet. En udvikling af enorm strukturel og økonomisk karakter er blevet sat i gang. En storslået indsats mod den korruption, der altid har præget kinesisk fodbold, skulle vise sig at være første skridt på vejen mod målet om en lysere fremtid for kinesisk fodbold. Læg dertil etableringen af fodboldbaner, fodboldskoler og ikke mindst en storstilet import af fod-

62 2:www.theguardian.com

boldmæssig ”know-how” i form af trænere og ledere, der bl.a. skal være med til at uddanne nye kinesiske trænere, og billedet af en sport i fremgang er tydelig for enhver. Denne udvikling er så omfattende, at man fristes til at kalde det en fodboldinfrastrukturel revolution. Og der er her tale om en udvikling, der for længst hører fortiden til i den veludviklede europæiske fodboldkultur – selvom udviklingens er så omfattende og foregår med en hastighed, der slet ikke kan sammenlignes med den, Europa har gennemgået de sidste 100 år. Med andre ord er tale om en udvikling, der dækker over meget mere end den tidligere nævnte transferaktivitet. Ikke at dette skal negligeres, for at Kina i vintertransfervinduet i 2015-16-sæsonen for første gang nogensinde brugte flere penge på transfers end den Engelske Premier League, EPL, er ikke bare imponerende men også tankevækkende. Specielt fordi der i transfervinduerne forinden havde været en tydelig stigning i transferudgifterne – også større end i EPL.

Men hvor kommer økonomien til skabelsen af en helt ny fodboldvirkelighed i Kina fra? Hvor den kinesiske styreform historisk ikke nødvendigvis har været positiv for kinesisk fodbold, er virkeligheden en anden nu, hvor fodboldinteressen er opstået, efter magtskiftet i den kinesiske partitop. Det skyldes, at der i Kina er tale om en statskapitalisme, hvor sport og politik i den grad berører hinanden. I sidste ende betyder dette, at de største virksomheder i Kina i disse år tilfører enorm kapital til den kinesiske fodboldverden i håb om herved at skabe relationer og bedre handelsvilkår. Dermed skabes der, til forskel fra europæiske tilstande, et samspil mellem regeringen og industrien, der er med til at forstærke hinanden.

Kort sagt er kinesisk fodbold inde i en strukturel og økonomisk udvikling, der er ganske enestående. En udvikling af en karakter, fodboldverdenen aldrig har set magen til. Men også en udvikling, der er ganske ny, og som samtidig er af en sådan karakter, at hvis denne fortsætter i fremtiden, er de kinesiske mål om skabelsen af en af verdens største sportsindustrier, afholdelsen af og deltagelsen i et VM samt at blive en fodboldstormagt ikke uden for rækkevidde. Og dette kan bedst summeres op med Simon Chadwicks, prof. på Coventry University Business School, ord:

Kina vil være god til alt, hvad man gør.⁶³

63 www.sport.tv2.dk

Litteratur

Videnskabelige artikler

- Amara, Mahfoud, Henry, Ian, Liang, Jin & Uchiomi, Kazuo (2005) The governance of professional soccer: Five case studies – Algeria, China, England, France and Japan, *European Journal of Sport Science*
- Gong, Bo et al. (2015) Fans' attention to, involvement in, and satisfaction with professional soccer in China, *Social Behavior and Personality*
- Jinxia, D, Mangan, J.A. (2001) Football in the New China: Political Statement, Entrepreneurial Enticement and Patriotic Passion, *Soccer and Society*
- Liang, Yiyong (2014) The development pattern and a clubs' perspective on football governance in China, *Soccer & Society*
- Liu, Huaxing & Raine, John Watson (2016) Why Is There Less Public Trust in Local Government Than in Central Government in China?, *International Journal of Public Administration*
- Szymanski, Stefan (2016) Professional Asian Football Leagues and the Global Market, *Asian Economic Policy Review*

Anden litteratur/rapporter

- 1: http://www.dbu.dk/~media/Files/DBU_Broendby/111_AAA_traenermagasin/Fodboldens%20udvikling%20i%20Kina.pdf
- 2: http://www.dbu.dk/~media/Files/DBU_Broendby/UEFA%20Study%20Group%20Rapporter/Eliteungdom%20-%20drenge%20Tyskland%20december%202008.pdf
- Idrættens Analyseinstitut/Play the Game (2013), A step towards better governance in sport
- Præstationsoptimering, eksamen, Anders Thomassen, 201303303
- Riordan, James (1991), Sport, politics and communism, Manchester University Press
- Storm, Rasmus Klarskov & Jacobsen, Peter Jul (2009), OL, politik og Sport, Forum for Idræt Historie og Samfund, Syddansk Universitetsforlag
- Weinberg, Ben (2015), Asia and the Future of Football: The Role of the Asian Football Confederation, Routledge

Internetartikler og -sider

- http://europe.chinadaily.com.cn/business/2016-05/09/content_25157807.htm
- <http://www.bbc.com/sport/football/36242298>
- <http://www.b.dk/fodbold/kinesere-koeber-aarets-seks-dyreste-fodboldben>

- <http://www.cctv-america.com/2015/02/09/youth-soccer-programs-in-need-of-funding-to-meet-growing-popularity-in-china>
- 1:** http://www.chinadaily.com.cn/business/2014-02/21/content_17298551.htm
- 2:** http://www.chinadaily.com.cn/business/2016-04/02/content_24253916.htm
- <http://www.dailymail.co.uk/sport/football/article-2509180/Dario-Conca-Once-rivalled-Cristiano-Ronaldo-Lionel-Messi-happened.html>
- http://www.dbu.dk/Nyheder/2015/Marts/Medlemstal_2015
- 1:** http://www.denstoredanske.dk/Samfund,_jura_og_politik/Sociologi/Samfund/kapitalisme
- 2:** http://www.denstoredanske.dk/Samfund,_jura_og_politik/Samfund/Moderne_demokrati_og_konstitutionelt_monarki/demokrati
- 1:** <http://www.dr.dk/nyheder/udland/kinas-praesident-er-fodboldfan-nu-stormer-sporten-frem>
- 2:** <http://www.dr.dk/sporten/fodbold/kina-droemmer-om-globalt-overherredoeme-paa-fodboldbanerne>
- 3:** <http://www.dr.dk/nyheder/udland/dansk-fodboldtraener-i-kina-hellere-shanghai-end-broendby#!/>
- 1:** <http://www.espnfc.com/chinese-super-league/story/2825563/chinese-super-league-imports-stop-local-talent-damjanovic>
- 2:** <http://www.espnfc.com/barclays-premier-league/23/blog/post/2724541/premier-league-new-tv-deal-will-usher-in-bold-era>
- <http://www.faktalink.dk/titelliste/kina/kinaintr>
- <http://www.fifa.com/fifa-world-ranking/ranking-table/men/>
- <http://www.gzevergrandefc.com/english/about.aspx>
- <http://www.ibtimes.com/soccer-fixing-scandal-reveals-chinas-bigger-gambling-problem-1094388>
- <http://www.keepingsscore.blogs.time.com/2013/01/30/didier-drogba-leaves-china-inside-a-failed-soccer-experiment/>
- <http://www.konsulent-nyt.dk/vis/1/2/mellem-benhaard-arbejds-moral-og-middags-lur-i-kina/>
- <http://www.madsdavidsen.com/mads-davidsen-%E9%BA%A6%E6%96%AF%E5%A4%A7%E5%8D%AB%E6%A3%AE>
- <http://www.manchestereveningnews.co.uk/sport/football/football-news/how-sheikh-mansour-turned-man-10529228>
- http://www.pleasure.borsen.dk/portraet/artikel/1/217646/fodboldklubber_milliardarernes_favoritlegetoej.html
- <http://www.politiken.dk/debat/debatindlaeg/ECE2395426/i-kina-spiller-de-fodbold-for-alvor/>
- <http://www.sport.tv2.dk/fodbold/2016-02-04-kinesisk-fodbold-revolutionerer-vil-gerne-koebe-en-klub-i-danmark-hvilken-skal>
- <http://www.sportexecutive.dk/kineserne-erobrer-fodbolden/>
- <http://www.the-afc.com/afcasfeeds?view=all&id=180&type=Stage#ui-tabs-4>
- <http://www.thefa.com/news/my-football/2015/jan/football-participation-on-rise>
- <http://www.telegraph.co.uk/sport/football/competitions/premier-league/12111269/Premier-League-looks-certain-to-be-next-for-Chinas-economic-powerhouse-moving-into-the-world-game.html>

<http://www.tipsbladet.dk/nyhed/generelle/fodbold-paa-kinesisk-verdens-vaerste-liga>

1: <https://www.theguardian.com/football/2005/oct/17/newsstory.sport9>

2: <https://www.theguardian.com/football/blog/2016/feb/06/china-football-revolution-world-cup>

1: <http://www.transfermarkt.co.uk/chinese-super-league/fuenfjahresvergleich/wettbewerb/CSL>

2: <http://www.transfermarkt.co.uk/chinese-super-league/startseite/wettbewerb/CSL>

3: <http://www.transfermarkt.co.uk/chinese-super-league/transfers/wettbewerb/CSL/plus/?>

[saison_id=2015&s_w=w&leihe=0&intern=0](http://www.transfermarkt.co.uk/chinese-super-league/transfers/wettbewerb/CSL/plus/?saison_id=2015&s_w=w&leihe=0&intern=0)

4: <http://www.transfermarkt.co.uk/premier-league/fuenfjahresvergleich/wettbewerb/GB1>